

Norden i forandring

Indledning

Norden er en foregangsregion. I Norden var vi de første til at indføre fri bevægelighed på tværs af landegrænser. Vi leder den globale grønne omstilling med vedvarende energi og ambitiøse reduktionsmål for drivhusgasser. Vi har en høj grad af både økonomisk velstand og lighed. Vi er de mest ligestillede lande i verden. Vores unikke nordiske model er for os den bedst tænkelige samfundsmodel. Vi har kort sagt meget at være stolte af og samarbejde om.

Radikal Ungdom ser dog gerne, at vi samarbejder endnu tættere end i dag.

Vores generelle tilfredshed med tingenes tilstand risikerer nemlig at blive en sovepude. Der er stadig meget, der kan gøres bedre. Hvis ikke vi konstant tør evaluere og nytænke det nordiske samarbejde, risikerer vi at Norden går i stå. Nordisk Råd står til at blive et politisk mausoleum, hvor politiske visioner ender deres dage, hvis ikke vi tør reformere samarbejdet.

Radikal Ungdom ønsker et Norden i forandring. Med det mener vi både, at Norden fortsat skal være en foregangsregion for en verden i forandring og at Norden bør reformeres på de indre linjer, så samarbejdet bliver tættere og mere relevant for sine borgere.

Dette program udstikker vores visioner for Norden på en række områder. Det er vigtigt at understrege, at det Nordiske samarbejde skal være et stærkt supplement til vores europæiske samarbejde - ikke en erstatning for det. Vi ser Norden som en foregangsregion, der skal trække de andre europæiske lande i en mere progressiv retning. Her er vores bud på hvordan.

Uddannelse og forskning

Vores vigtigste ressource er mennesket. Uddannelse af vores borgere skal ikke kun ses som en udgift, men derimod som en investering. Det dannede, oplyste og selvreflekterende menneske skal være idealet for vores uddannelsespolitik. Derfor skal vi sikre, at alle borgere i Norden har fri og lige adgang til gode uddannelser, at vi har en kompetent arbejdsstyrke at drage nytte af og borgere, der kan navigere i en globaliseret verden.

Radikal Ungdom mener, at:

- ❓ De nordiske lande skal prioritere livslang læring, hvor staten tilbyder opkvalificering af arbejdsløse for at sikre, at alle ressourcer udnyttes. Dermed har folk mulighed for at skifte sektor og branche i løbet af arbejdslivet. Det er både til gavn for den enkelte og samfundet, at individet kan vælge nye veje for sit liv i en dynamisk økonomi.

- ❓ Uddannelse skal være gratis for alle borgere i Norden.
- ❓ Alle uddannelser skal have den samme gyldighed i Norden.
- ❓ Nordisk sprog og kultur skal inkorporeres i alle uddannelsesniveauer i alle lande Norden.
- ❓ Der skal være mulighed for uhindret at studere i andre nordiske lande og bevæge sig frit rundt mellem uddannelser i Norden. Man skal som nordisk studerende have lige adgang til de ydelser, der følger med at studere i landet man bor og studerer i.
- ❓ Forskning i grønne energikilder bør øges, da vi i Norden er har en unik styrkeposition på den grønne omstilling af økonomien. Vi skal i Norden prioritere denne forskning endnu mere. Vi skal inspirere og eksportere teknologi til resten af verden.

Beskæftigelse og bevægelse

Arbejdsmarkedet er den vigtigste del af den regulerede markedsøkonomi. Det er her, mennesker mødes, drømme realiseres og passioner udleveres. Det er vigtigt, at det nordiske arbejdsmarked er fleksibelt, åbent og dynamisk, så flest muligt kan tage del i det. Vi skal derfor fjerne grænsehindringerne mellem de nordiske lande for at sikre, at flere mennesker får mulighed for at deltage på arbejdsmarkedet, og at virksomheder kan tiltrække arbejdskraft.

Derfor vil Radikal Ungdom:

- ❓ Sikre, at borgere frit skal kunne søge praktikpladser i andre nordiske lande, og at der ikke må diskrimineres mellem nordiske borgere i ansøgningsprocessen.
- ❓ Sikre fri bevægelse på kapital og pengestrømme, fx ved at fjerne bankers mulighed for at afgiftsbelægge borgere, der hæver penge i andre nordiske lande.

- ? Strømline skattesystemet, så man undgår unødigt bureaukrati og dobbeltbeskatning. Eksempelvis beskattes danske pensioner først, når de udbetales, hvor de i Norge beskattes som de optjenes, hvilket kan skabe situationer, hvor en dansk pensionist dobbeltbeskattes i Norge. Et andet eksempel er at dansk SU beskattes, hvorimod den svenske ikke gør, hvormed der skabes problemer for svenske studerende i Danmark.
- ? Sætte fælles standarder for anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer med afsæt i EU's regler på området.
- ? Sætte fælles standarder for byggeri, så konstruktionsmateriale kan anvendes på tværs af grænser, hvilket vil sikre øget konkurrence mellem nordiske håndværkere.

Miljø, energi og transport

Et rent miljø og naturoplevelser er en vigtig del af det gode menneskeliv. Vi har som mennesker et ansvar for at værne om vores natur, så vi ikke ender med en biologisk fattigere klode. Vi skal kunne sætte høje standarder, da vi ønsker en markant grøn omstilling af vores samfund, så fremtidige generationer kan ånde frisk luft, bade i rent vand og leve uden sygdomme, der er forårsaget af forurening.

Derfor vil Radikal Ungdom prioritere:

- ? En fælles nordisk strategi for energi-, miljø-, og klimapolitik, som skal fastsætte klare, ambitiøse og bæredygtige målsætninger for bl.a. bæredygtigt forbrug på alle niveauer i samfundet.
- ? At indføre en grøn energiunion, hvor Norden sætter ambitiøse mål for reduktionen af drivhusgasser, således at de udgør maksimalt 40 % i 2030 i forhold til 1990-niveau, og i fællesskab udbygger vedvarende energi, så det i 2030 udgør minimum 33 % af det samlede forbrug. Samtidigt skal vi udveksle energi, fx når der genereres overskydende vand- eller vindenergi. Norden skal gå forrest for at skubbe på for en grøn omstilling i både EU og Verden.
- ? Investeringer i grønne løsninger, teknologi og forskning.

- ❓ At vi har en stærk infrastruktur i Norden. Vi vil forbedre den kollektive transport mellem de nordiske lande. Det kan ske med lyntog og med fokus på privat samkørsel ved at understøtte initiativer som fx car-pooling. Infrastrukturen er med til at sikre udvekslingen af ressourcer, herunder arbejdskraft.
- ❓ En fællesnordisk pantordning. Det anslås, at der på nuværende tidspunkt ligger over én milliard aluminiumsdåser i Norden fra andre nordiske lande. Det er en alvorlig miljømæssig udfordring, som vi bør gøre noget ved. Det tror vi gøres igennem indførelsen af et fælles nordisk pantsystem med henblik på at skabe et europæisk.
- ❓ At Norden går forrest for at sikre, at forbrugere ikke udsættes for skadelige kemikalier og hormonforstyrrende stoffer. Derfor skal vi kunne sætte højere standarder end EU, når hensynet til borgernes sundhed ikke prioriteres nok fra europæisk side, fx i forhold til cocktaileffekter og ftalater i legetøj

Lighed og menneskerettigheder

Norden skal være et fyrtårn for menneskets rettigheder og ukrænkelige værdi. Derfor skal vi gå forrest i kampen for ligestilling, LGBT+-rettigheder og privatlivets fred. Vi ønsker åbne, mangfoldige og demokratiske samfund og derfor skal vi værne om menneskets rettigheder, hvad enten det gælder ytringsfrihed, religionsfrihed, foreningsfrihed eller forsamlingsfrihed.

Radikal Ungdom foreslår følgende:

- ❓ At beskyttelse af persondata skal stå centralt, så menneskets privatliv respekteres. Derfor skal der være skærpede krav til virksomheder og myndigheder, der opbevarer persondata. Endvidere skal de Nordiske lande aktivt påvirke EU's lovgivning for at sikre så høje standarder som muligt.
- ❓ At udfase de nuværende CPR-numre og i stedet indføre et fællesnordisk personnummersystem, der ikke indeholder fødselsdato eller køn. Ved dette samarbejde får forskere fx et større datagrundlag at lave sundhedsforskning ud fra. Disse oplysninger skal behandles med afsæt i strenge regler for databeskyttelse.

- ❓ At ligestilling vedbliver at være en nordisk værdi, som vi bør værne om. Derfor bør der være ligheder til barsel mellem mænd og kvinder i alle nordiske lande efter den islandske model. Derudover ønsker vi en større transparens i lønstatistikker og et øget fokus på nedbrydningen af kønsmæssige barrierer på arbejdsmarkedet.

Udviklings- og sikkerhedspolitik

I Norden har vi mange fælles interesser, når det kommer til udenrigs- og sikkerhedspolitik; både i Østersøen og i forhold til Arktis. Derfor bør vi styrke det nordiske forsvarssamarbejde. Desuden bør vi styrke samarbejdet i forhold til udviklingspolitik, da Norden på dette område er en foregangsregion.

Radikal Ungdom ønsker fokus på følgende områder:

- ❓ En diplomatisk tilgang til internationale konflikter. I Norden har vi tradition for at agere som mæglere i internationale konflikter. Det er en tradition, som vi gerne ser som en fremtidig nøglerolle for Norden. Vores udenrigspolitiske styrker ligger i højere grad ved forhandlingsbordet end på slagmarken.
- ❓ Et fællesnordisk forsvar igennem Nordic Defence Corporation, NORDEFCO. Selvom vi ønsker fokus på konfliktmægling og udviklingspolitik, anerkender vi også nødvendigheden af et handlekraftigt forsvar. Derfor giver det mening, at vi slår vores ressourcer sammen; på længere sigt gerne inden for EU som en større ramme.
- ❓ 1 % af BNI i udviklingsbistand som et mål for de nordiske lande. Det primære fokus for udviklingsbistanden skal være fattigdomsbekæmpelse. Udviklingspolitikken skal gå hånd i hånd med andre politikområder, for eksempel handelspolitikken og kampen mod skattely. Her skal vi bl.a. arbejde for en afvikling af EU's landbrugsstøtte samt sikre gennemsigtighed i forhold til multinationale selskaber.

Kultur og sprog

Norden er kulturelt og sprogligt forbundet på mange måder. Vi ser desværre en tendens til, at vi i Norden, især blandt unge, glider længere fra hinanden. Skal vi i fremtiden bevare og udvikle vores nordiske identitet, er det afgørende med fokus på vores kulturelle og sproglige fællestræk. Kulturelle fællesskaber skaber sammenhæng på tværs af etnicitet, socialgrupper,

alder, religion osv., og på den måde skabes stærkere fællesskaber i Norden. Derfor skal vi investere i nordisk sprog og kultur.

Radikal Ungdom foreslår følgende:

- ❓ At skandinavisk sprogundervisning opprioriteres i grundskolen og på alle ungdomsuddannelser. Det er i dag et læringsmål i folkeskolen at danske unge skal være i stand til at kommunikere med nordmænd og svenskere på deres respektive modersmål. Dog lader unge skandinavers sprogforståelse af andre nordiske sprog meget tilbage at ønske. Dette skal forbedres ved et fokus på regional sprogforståelse, samt forbedret mulighed for studieture og udveksling i Norden. Der skal fx være mulighed for, at nordjyder kan få et større fokus på norsk, sjællændere på svensk og sønderjyder på tysk, da dette vil ruste dem til det omkringliggende arbejdsmarked og giver gode muligheder for at anvende sproget i praksis.
- ❓ At man styrker Nordisk Kulturfond. Nordisk Kulturfond uddeler støtte til projekter, som styrker nordisk kultursamarbejde og skaber opmærksomhed om nordisk kultur internationalt. Dette er en vigtig opgave, og derfor bør der tilføres flere midler til dette fra individuelle landes kulturstøttemidler.

Nyt nordisk samarbejde

For at sikre, at det fremtidige nordiske samarbejde kan fungere optimalt er det vigtigt, at medlemslandene forpligtes i det nordiske fællesskab. Nordisk samarbejde skal ikke være noget, medlemslandene kan til- og fravælge, som det passer dem. Vi skal kunne holde hinanden op på indgåede aftaler, og landene skal kunne stilles ansvarlige for deres ageren.

Radikal Ungdom foreslår derfor:

- ❓ En ny, fællesnordisk enhed der sikrer, at aftaler og lovgivning overholdes. Der skal være bedre mulighed for at indgå juridisk bindende aftaler mellem landene i Norden. I dag er det nordiske samarbejde i for høj grad reduceret til vage hensigtserklæringer. For at dette kan ændres, er der behov for at skabe en uafhængig, fællesnordisk enhed, der kan stille de nordiske lande til ansvar, såfremt de ikke overholder indgåede aftaler.

- ❓ Et nyt nordisk, supplerende statsborgerskab, der skal forhindre forskelle i fortolkningen af nordiske borgeres rettigheder i forhold til f.eks. EU-lovgivning, som hæmmer et juridisk bindende samarbejde i dag. Med dette borgerskab skal nordiske borgere frit kunne studere, arbejde og leve i andre nordiske lande. Der skal følge rettigheder og pligter med, som fx indkomstskat og stemmeret i deres bosætningsland.

- ❓ Nordisk Råd skal være medlovgiver, der bestemmer sammen med Nordisk Ministerråd, i modsætning til i dag, hvor Nordisk Råd kun kan anbefale lovforslag. Dermed bliver den parlamentariske del af det nordiske samarbejde styrket og dermed får de folkevalgte repræsentanter mere indflydelse på den førte politik.